

معتل ناقص : به فعلی که لام الفعل آن یکی از حروف عله باشد فعل معتل ناقص گفته می شود .

ناقص واوی مانند (يدعو ، یرجو ، یعفو ، یتلو ...)

ناقص یایی مانند (یهدی ، یمشی ، یرمی ، یرضی ، یخشی ، ینسی ...)

ماضی ناقص

۱ . اگر فعل ماضی ناقص بر وزن (فَعَلَ) باشد صیغه (ا) قلب به الف می شود و صیغه های (۳ ، ۴ ، ۵) حرف عله حذف می شود .

۲ . اگر فعل ماضی ناقص بر وزن (فَعِلَ) باشد فقط صیغه (۳) حرف عله حذف می شود و عین الفعل آن (ء) می گیرد .

۳ . فعل مضارع ناقص اگر بر وزن (یَفْعُلُ و یَفْعَلُ) باشد صیغه های (۳ ، ۹ ، ۱۰) حرف عله حذف می شود و صیغه های (۱ ، ۴ ، ۷ ، ۱۳ ، ۱۴) حرف عله ساکن می گردد .

۴ . فعل مضارع ناقص اگر بر وزن (یَفْعَلُ) باشد صیغه (۱ ، ۴ ، ۷ ، ۱۳ ، ۱۴) قلب به الف می شود صیغه های (۳ ، ۹ ، ۱۰) حرف عله حذف می شود .

معتل ناقص (دَعَوْ)

صیغه	ضمیر	ماضی	ماضی مجهول	مضارع	مضارع منصوب	مضارع مجزوم	امر	مضارع مجهول
لِلغائب	هو	دَعَا	دُعِيَ	يَدْعُو	لَنْ يَدْعُوَ	لَمْ يَدْعُ		يُدْعَى
لِلغائبين	هما	دَعَا	دُعِيَا	يَدْعَوَانِ	لَنْ يَدْعُوَا	لَمْ يَدْعُوَا		يُدْعَيَانِ
لِلغائبين	هم	دَعَا	دُعُوا	يَدْعُونَ	لَنْ يَدْعُوَا	لَمْ يَدْعُوَا		يُدْعَوْنَ
لِلغائبة	هي	دَعَتْ	دُعِيَتْ	تَدْعُو	لَنْ تَدْعُوَ	لَمْ تَدْعُ		تُدْعَى
لِلغائبتين	هما	دَعَتَا	دُعِيَتَا	تَدْعَوَانِ	لَنْ تَدْعُوَا	لَمْ تَدْعُوَا		تُدْعَيَانِ
لِلغائبات	هنَّ	دَعَوْنَ	دُعِينَ	يَدْعُونَ	لَنْ يَدْعُونَ	لَمْ يَدْعُون		يُدْعَيْنَ
لِلمخاطب	أنتَ	دَعَوْتَ	دُعِيتَ	تَدْعُو	لَنْ تَدْعُوَ	لَمْ تَدْعُ	أدعُ	تُدْعَى
لِلمخاطبين	أنتما	دَعَوْتَمَا	دُعِيتَمَا	تَدْعَوَانِ	لَنْ تَدْعُوَا	لَمْ تَدْعُوَا	أدعُوا	تُدْعَيَانِ
لِلمخاطبين	أنتم	دَعَوْتُمْ	دُعِيتُمْ	تَدْعُونَ	لَنْ تَدْعُوَا	لَمْ تَدْعُوَا	أدعُوا	تُدْعَوْنَ
لِلمخاطبة	أنتِ	دَعَوْتِ	دُعِيتِ	تَدْعِينَ	لَنْ تَدْعِي	لَمْ تَدْعِي	أدعي	تُدْعَيْنَ
لِلمخاطبتين	أنتما	دَعَوْتَمَا	دُعِيتَمَا	تَدْعَوَانِ	لَنْ تَدْعُوَا	لَمْ تَدْعُوَا	أدعُوا	تُدْعَيَانِ
لِلمخاطبات	أنتنَّ	دَعَوْتِنَّ	دُعِيتِنَّ	تَدْعُونَ	لَنْ تَدْعُونَّ	لَمْ تَدْعُونَّ	أدعُون	تُدْعَيْنَ
لِلمتكلم وحده	أنا	دَعَوْتُ	دُعِيتُ	أدعو	لَنْ أدعُوَ	لَمْ أدعُ		أُدْعَى
لِلمتكلم مع الغير	نحنُ	دَعَوْنَا	دُعِينَا	نَدْعُو	لَنْ نَدْعُوَ	لَمْ نَدْعُ		نُدْعَى

نکته : برای مجهول کردن فعل ماضی ناقص حرف عله فقط در صیغه (۳) حذف می شود .

نکته : در فعل مضارع ناقص واوی صیغه های جمع مؤنث شبیه جمع مذکر می باشد .

معنل ناقص (هَدَى -)

صیغه	ضمیر	ماضی	ماضی مجهول	مضارع	مضارع منصوب	مضارع مجزوم	أمر	مضارع مجهول
لِلغائب	هو	هَدَى	هُدِيَ	يَهْدِي	لَنْ يَهْدِيَ	لَمْ يَهْدِ		يُهْدِي
لِلغائبين	هما	هَدَيَا	هُدِيَا	يَهْدِيَانِ	لَنْ يَهْدِيَا	لَمْ يَهْدِيَا		يُهْدِيَانِ
لِلغائبين	هم	هَدَوْا	هُدُوا	يَهْدُونَ	لَنْ يَهْدُوا	لَمْ يَهْدُوا		يُهْدُونَ
لِلغائبة	هي	هَدَتْ	هُدِيَتْ	تَهْدِي	لَنْ تَهْدِيَ	لَمْ تَهْدِ		تُهْدِي
لِلغائبتين	هما	هَدَتَا	هُدِيَتَا	تَهْدِيَانِ	لَنْ تَهْدِيَا	لَمْ تَهْدِيَا		تُهْدِيَانِ
لِلغائبات	هنَّ	هَدَيْنَ	هُدَيْنَ	يَهْدِيْنَ	لَنْ يَهْدِيْنَ	لَمْ يَهْدِيْنَ		يُهْدِيْنَ
لِلمخاطب	أنت	هَدَيْتَ	هُدَيْتَ	تَهْدِي	لَنْ تَهْدِيَ	لَمْ تَهْدِ	اهدِ	تُهْدِي
لِلمخاطبين	أنتما	هَدَيْتُمَا	هُدَيْتُمَا	تَهْدِيَانِ	لَنْ تَهْدِيَا	لَمْ تَهْدِيَا	اهديا	تُهْدِيَانِ
لِلمخاطبين	أنتم	هَدَيْتُمْ	هُدَيْتُمْ	تَهْدُونَ	لَنْ تَهْدُوا	لَمْ تَهْدُوا	اهدوا	تُهْدُونَ
لِلمخاطبة	أنتِ	هَدَيْتِ	هُدَيْتِ	تَهْدِيْنَ	لَنْ تَهْدِي	لَمْ تَهْدِي	اهدي	تُهْدِيْنَ
لِلمخاطبتين	أنتما	هَدَيْتُمَا	هُدَيْتُمَا	تَهْدِيَانِ	لَنْ تَهْدِيَا	لَمْ تَهْدِيَا	اهديا	تُهْدِيَانِ
لِلمخاطبات	أننَّ	هَدَيْتُنَّ	هُدَيْتُنَّ	تَهْدِيْنَ	لَنْ تَهْدِيْنَ	لَمْ تَهْدِيْنَ	اهدين	تُهْدِيْنَ
لِلمتكلم وحده	أنا	هَدَيْتُ	هُدَيْتُ	أَهْدِي	لَنْ أَهْدِيَ	لَمْ أَهْدِ		أَهْدِي
لِلمتكلم مع الغير	نحنُ	هَدَيْنَا	هُدَيْنَا	نَهْدِي	لَنْ نَهْدِيَ	لَمْ نَهْدِ		نَهْدِي

نکته : در فعل مضارع ناقص يايی للمخاطبة (مفرد مؤنث مخاطب) شبیه للمخاطبات (جمع مؤنث مخاطب) می باشد .

معنل ناقص (نَسِيَ -)

صیغه	ضمیر	ماضی	ماضی مجهول	مضارع	مضارع منصوب	مضارع مجزوم	أمر	مضارع مجهول
لِلغائب	هو	نَسِيَ	نُسِيَ	يَنْسِي	لَنْ يَنْسِيَ	لَمْ يَنْسَ		يَنْسِي
لِلغائبين	هما	نَسِيَا	نُسِيَا	يَنْسِيَانِ	لَنْ يَنْسِيَا	لَمْ يَنْسِيَا		يَنْسِيَانِ
لِلغائبين	هم	نَسَوْا	نُسُوا	يَنْسَوْنَ	لَنْ يَنْسُوا	لَمْ يَنْسُوا		يَنْسَوْنَ
لِلغائبة	هي	نَسِيَتْ	نُسِيَتْ	تَنْسِي	لَنْ تَنْسِيَ	لَمْ تَنْسِ		تَنْسِي
لِلغائبتين	هما	نَسِيَتَا	نُسِيَتَا	تَنْسِيَانِ	لَنْ تَنْسِيَا	لَمْ تَنْسِيَا		تَنْسِيَانِ
لِلغائبات	هنَّ	نَسَيْنَ	نُسَيْنَ	تَنْسِيْنَ	لَنْ تَنْسِيْنَ	لَمْ تَنْسِيْنَ		تَنْسِيْنَ
لِلمخاطب	أنت	نَسَيْتَ	نُسَيْتَ	تَنْسِي	لَنْ تَنْسِيَ	لَمْ تَنْسَ	انسَ	تَنْسِي
لِلمخاطبين	أنتما	نَسَيْتُمَا	نُسَيْتُمَا	تَنْسِيَانِ	لَنْ تَنْسِيَا	لَمْ تَنْسِيَا	انسيا	تَنْسِيَانِ
لِلمخاطبين	أنتم	نَسَيْتُمْ	نُسَيْتُمْ	تَنْسَوْنَ	لَنْ تَنْسُوا	لَمْ تَنْسُوا	انسوا	تَنْسَوْنَ
لِلمخاطبة	أنتِ	نَسَيْتِ	نُسَيْتِ	تَنْسِيْنَ	لَنْ تَنْسِيَ	لَمْ تَنْسِيَ	انسي	تَنْسِيْنَ
لِلمخاطبتين	أنتما	نَسَيْتُمَا	نُسَيْتُمَا	تَنْسِيَانِ	لَنْ تَنْسِيَا	لَمْ تَنْسِيَا	انسيا	تَنْسِيَانِ
لِلمخاطبات	أننَّ	نَسَيْتُنَّ	نُسَيْتُنَّ	تَنْسِيْنَ	لَنْ تَنْسِيْنَ	لَمْ تَنْسِيْنَ	انسين	تَنْسِيْنَ
لِلمتكلم وحده	أنا	نَسَيْتُ	نُسَيْتُ	أَنْسِي	لَنْ أَنْسِيَ	لَمْ أَنْسَ		أَنْسِي
لِلمتكلم مع الغير	نحنُ	نَسَيْنَا	نُسَيْنَا	نَنْسِي	لَنْ نَنْسِيَ	لَمْ نَنْسَ		نَنْسِي

نکته : در مضارع مجزوم و أمر فعل ناقص صیغه های (١ ، ٤ ، ٧ ، ١٣ ، ١٤) به جای ساکن کردن حرف آخر،

تهیه و تنظیم : رحیمی

rahimi_arabic@yahoo.com

حرف عله آن حذف می گردد .

نکته : هر گاه بخواهیم فعل مضارع ناقص (واوی) را مجهول کنیم حرف عله آن در تمامی صیغه ها به (ی) تبدیل

می شود .

www.r-arabic.ir